

Sisäasiainministeriö
Maahanmuutto-osasto
PL 26
00023Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 14.8.2009 (SM048:00/2009)

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA

Sisäasiainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Tutkittavien, tutkimusten suorittajien ja tutkimuksia pyytävien viranomaisten oikeusturvan kannalta on perusteltua, että oikeuslääketieteellisestä iän selvittämisestä säädetään lailla ja että ko. tutkimusten pyytämisoikeutta laajennetaan koskemaan poliisin lisäksi Maahanmuuttovirastoa ja rajavartiolaitosta. Tässä yhteydessä tulee huolehtia siitä, että em. viranomaisten kriteerit tutkimusten pyytämiseen ovat yhtenevät.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) yhtyy myös hallituksen esityksen tavoitteeseen ikään liittyvien selvittämistutkimusten teon keskittämisestä Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitokselle. Keskittäminen voidaan katsoa perustelluksi tutkimuksien vähäisen määrän ja riittävän kokemuksen ja taidon ylläpitämiseksi.

Tutkittaviksi tulevat henkilöt on kuitenkin sijoitettu eri puolille maata. Tutkimusten keskittämisen seurauksena tutkittavien henkilöiden ja viranomaisten tulee matkustaa tutkimuspaikkakunnalle. Matkustamisesta aiheutuu kustannuksia, ja matkustaminen osaltaan viivästyttää tutkimuksia. Valvira esittääkin erityisesti tutkimuksien määrän kasvaessa harkittavaksi mahdollisuuksia tutkimuksien suorittamiseen myös muilla paikkakunnilla, joilla on valmiuksia siihen. Oikeushammaslääketieteeseen perehtyneiden hammaslääkäreiden jatkokoulutuksella olisi jatkossa mahdollista saada tekijöitä lähemmäksi tutkimusta pyytävää viranomaista ja tutkittavaa. Nykyisinkin tutkimuksia on tehty ainakin Oulun yliopiston hammaslääketieteen laitoksella.

Mahdollisuus tehdä tutkimuksia muuallakin kuin Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitoksella sisältyy lakiehdotuksen 6b pykälään. Pykälän mukaan tutkimuksia on mahdollista tehdä muualla vain Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitoksen pyynnöstä. Esitetty menettely, joka ei perustu viranomaisen suoraan pyyntöön saattaa viivästyttää tutkimuksen suorittamista. Mahdollisuus itsenäiseen toimintaan myös Helsingin ulkopuolella voisi myös motivoida asiaan perehtyneitä tutkijoita tutkimukseen ja alan kehittämiseen. Tutkimusten yhdenmukaisuus on mahdollista varmistaa asianmukaisella koulutuksella ja konsultaatioilla.

Hallituksen esityksen mukaan oikeuslääketieteellistä iän määrittämistä tarvitaan henkilön alaikäisyyden selvittämiseksi tilanteessa, jossa haetaan kansainvälistä suojelua tai muuta oleskelulupaa. Nykyisin käytettävissä olevilla menetelmillä iän määrittäminen 16–20-vuotiaiden ikäryhmässä sisältää kuitenkin paljon epävarmuustekijöitä. Valviran näkemyksen mukaan jatkossa tulisi tarkasti arvioida tutkimuksen tosiallinen merkitys toisaalta hakijan ja toisaalta hakemusta käsittelevän viranomaisen kannalta. Valvira viittaa tässä yhteydessä tietoihin, joiden mukaan Ruotsissa tutkimusten todistusvoimaa ei pidetä riittävänä, mistä syystä niistä on käytännössä luovuttu, ja ikä selvitetään hakijan antamalla tiedoilla ja silmämääräisellä tarkastelulla. Valvira esittää, että jatkossa tulisi aktiivisesti seurata ja julkaista tietoja oikeuslääketieteellisen iän selvittämistutkimuksien merkityksestä tutkittavan täysi-ikäisyyteen liittyvissä päätöksissä. Mikäli tutkimuksella ei ole sanottavaa merkitystä päätöksen kannalta, tutkimuksen voidaan katsoa tarpeettomasti viivästyttävän turvapaikkahakemuksen käsittelyä.

Ylijohtaja

Tarja Holli

Johtaja

Jussi Holmalahti